

Instrumenty terytorialne w okresie programowania 2021-2027

w ramach konferencji *Zintegrowane planowanie rozwoju – szansa dla samorządów*

Piotr Zygałło

Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych

Kolbuszowa, 16 lipca 2021 roku

Cele realizacji ZIT w Polsce 2014-2020

1

Promowanie partnerskiego modelu współpracy w MOF

2

Zwiększenie efektywności podejmowanych interwencji

3

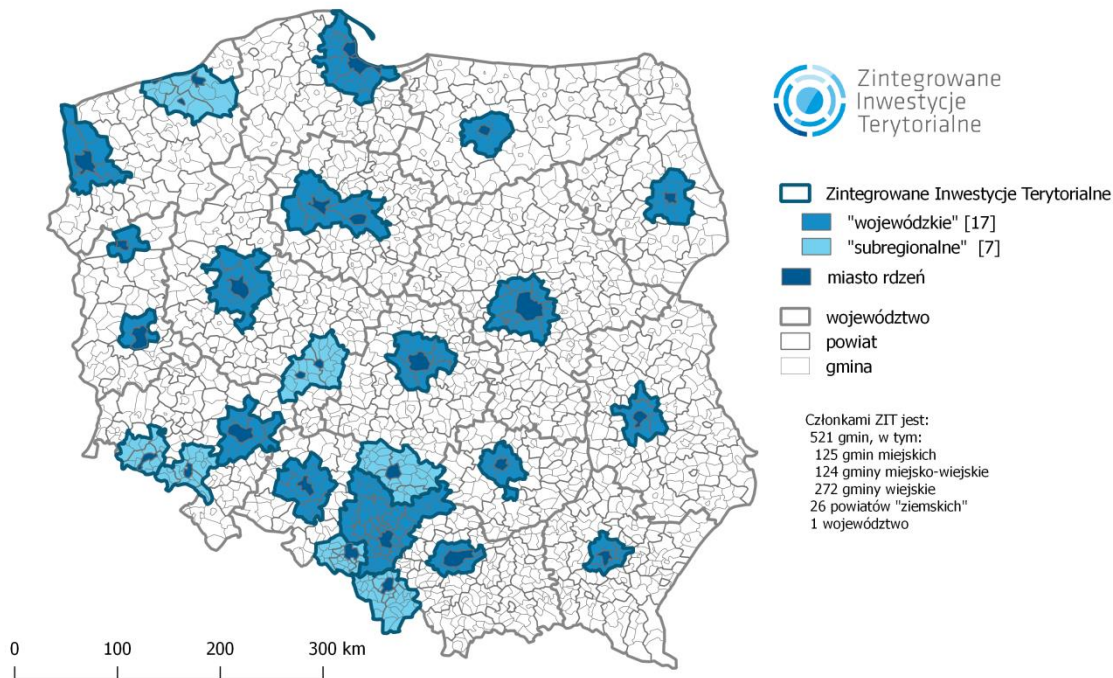
Zwiększenie wpływu MOF na działania realizowane na ich obszarze

24 obszary realizacji ZIT w Polsce w latach 2014-2020

17 Związków ZIT „wojewódzkich”

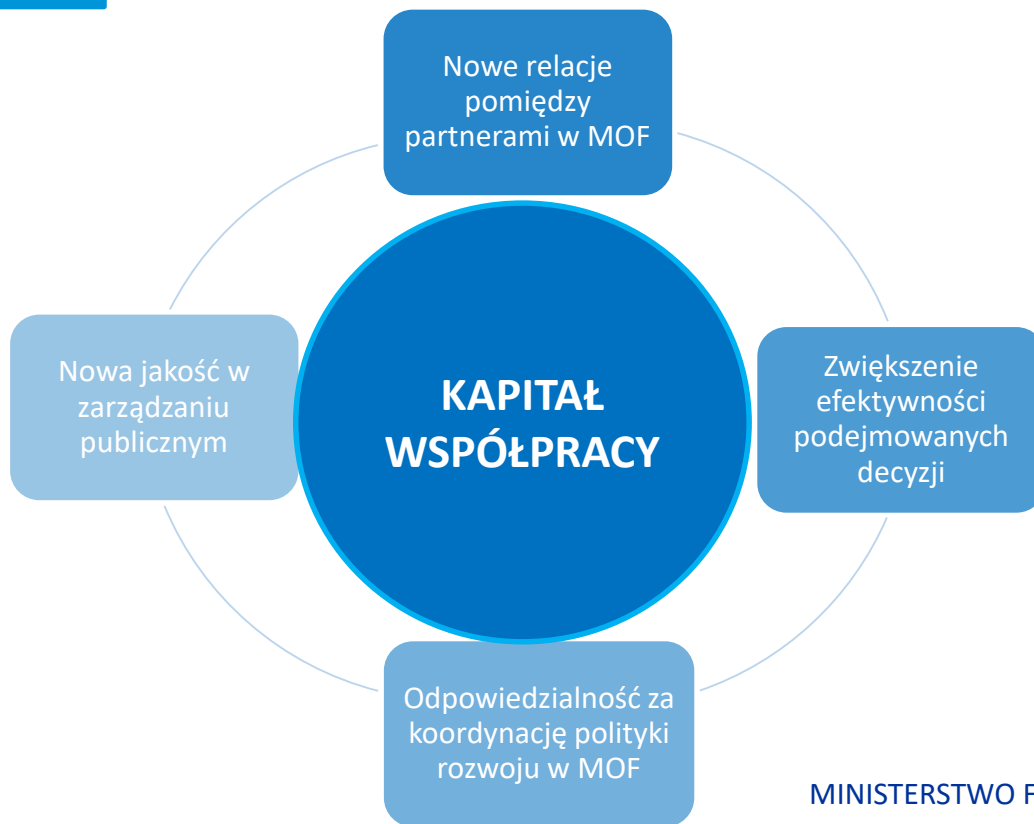
7 Związków ZIT „subregionalnych”

- **Dwie formy prawne:** stowarzyszenia lub porozumienia międzygminne
- **Zróżnicowana wielkość Związków ZIT:** od bardzo małych, zrzeszających **5 JST** (np. Związek ZIT Zielonej Góry), do bardzo dużych, zrzeszających aż **81 JST** (Związek ZIT Katowic)
- **Zróżnicowana struktura partnerstwa**, np. Związek ZIT Częstochowy został założony przez 31 JST, z których 6 to gminy miejsko-wiejskie a 23 gminy typowo wiejskie.

ponad 500 JST zaangażowanych we
wdrażanie ZIT w Polsce

Wartość dodana realizacji ZIT w latach 2014-2020

Podstawowe zasady wdrażania instrumentów terytorialnych w Polsce (1)

instrumenty terytorialne nie są ograniczone do interwencji w ramach CP5

wsparcie partnerstw jst jest domyślne, jednakże nie jest warunkiem dostępowym

strategie terytorialne (strategie ZIT i strategie IIT) będą miały charakter wielosektorowy, oparty na zidentyfikowanych potrzebach i potencjałach rozwojowych wspieranych terytoriów, w niektórych uzasadnionych przypadkach rozwój lokalny może być oparty o obszar turystyki i kultury

instrumenty terytorialne będą finansowane przede wszystkim z poziomu programów regionalnych, niektóre programy krajowe będą przewidywały wsparcie dla wybranych strategii terytorialnych

Podstawowe zasady wdrażania instrumentów terytorialnych w Polsce (2)

ZIT

- dedykowany MOF
- wielofunduszowy
- wielocelowy (CP1-5 i CP6)
- wdrażany przez wiele Programów
- wdrażany przez wiele osi priorytetowych Programu

RLKS

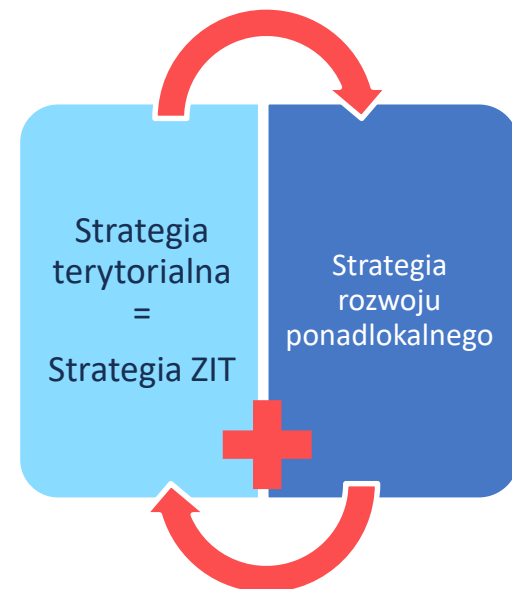
- główny cel: aktywizacja społeczności lokalnych
- wielo- lub jednofunduszowy
- fundusz wiodący
- projekty małej skali, zgłaszane oddolnie przez LGD na poziomie lokalnym

IIT

- dedykowany rewitalizacji wdrażanej przez pojedyncze jst oraz innym obszarom funkcjonalnym i problemowym niż MOF
- wielofunduszowy
- wielocelowy (CP1-5 i CP6)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne – ZIT

- **Główny cel:** realizacja zintegrowanych projektów z zakresu zrównoważonego rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), odpowiadających na wspólne potrzeby, problemy i wyzwania rozwojowe obszaru realizacji ZIT, wpływających na zwiększanie kapitału współpracy na tych obszarach.
- **Obszar wsparcia:**
 - MOF wskazane przez samorząd wojewódzki w strategii rozwoju województwa – SRW;
 - przede wszystkim dedykowany MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze MOF ośrodków wojewódzkich (razem ok. 90 Związków ZIT w perspektywie finansowej 2021-2027);
 - wsparcie dla powiązań miejsko-wiejskich.
- **Zakres tematyczny wsparcia:** określony w strategii ZIT – zintegrowanie działań „twardych” i „miękkich”(CP 1-5 oraz CP6).
- **Finansowanie:** EFRR and EFS+ w ramach programów regionalnych i programów krajowych (również ze środków Funduszu Spójności).

Oba dokumenty muszą wypełniać wymagania wynikające dla strategii terytorialnej z art. 29 rozporządzenia ogólnego

Warunki wdrażania ZIT w Polsce (1)

1. Zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa (powołanie Związku ZIT)

Możliwe są cztery formy partnerstwa:

- stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego;
- porozumienie międzygminne;
- związek międzygminny, powiatowy lub powiatowo-gminny;
- związek metropolitalny województwa śląskiego.

W strukturze Związku ZIT należy uwzględnić umocowane statutowo, lub w inny prawny sposób, ciało doradcze organu stanowiącego lub lidera porozumienia składające się z wszystkich właściwych dla obszaru realizacji ZIT partnerów społeczno-gospodarczy posiadające prawo do opiniowania decyzji tego organu lub lidera związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT (realizacja zasady partnerstwa).

2. Zawarcie stosownych zapisów w programie regionalnym, spełniających wymogi KE oraz zgodnych z zapisami UP

Realizacja projektów ZIT w ramach programu regionalnego wymaga wyodrębnienia dedykowanych działań w ramach co najmniej dwóch priorytetów programu finansowanych z co najmniej 2 celów polityki spójności.

Warunki wdrażania ZIT w Polsce (2)

3. Przygotowanie i przyjęcie Strategii ZIT

Podstawowym dokumentem realizacji działań realizowanych w formule ZIT jest Strategia ZIT, która pełni rolę strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego.

Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać:

- syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych;
- cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem;
- listę projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami;
- źródła finansowania;
- warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii ZIT;
- opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT oraz sprawozdanie z jego konsultacji społecznych.

Warunki wdrażania ZIT w Polsce (3)

4. Strategia rozwoju ponadlokalnego

- Partnerstwa jest wdrażającym instrumentem ZIT, które zdecydowały się przygotować lub przygotowały już strategię rozwoju ponadlokalnego mogą podjąć decyzję by strategia ta pełniła funkcję strategii terytorialnej, tj. Strategii ZIT.
- W przypadku Związków ZIT MOF ośrodków wojewódzkich, przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego jest warunkiem obligatoryjnym, który będzie musiał być spełniony do 31 grudnia 2025 r. W przypadku odłożenia przygotowania strategii rozwoju ponadlokalnego na późniejszy termin warunkiem dopuszczającym pozostanie przygotowanie oddzielnej Strategii ZIT.
- W przypadku wszystkich innych Związków ZIT warunek przygotowania strategii rozwoju ponadlokalnego będzie miał charakter fakultatywny.

5. Finansowanie Strategii ZIT

- Projekty wynikające ze Strategii ZIT mogą być finansowane ze środków regionalnego programu zarówno z EFRR, jak i EFS+ w ramach wydziałonych działań. Dodatkowym źródłem wsparcia Strategii ZIT mogą być środki krajowych programów, wymagana w takim wypadku jest dodatkowa opinia ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego pod kątem zgodności Strategii ZIT z UP.
- Projekty finansowane z Funduszu Spójności mają charakter komplementarny do reszty projektów wynikających ze Strategii ZIT.
- Potwierdzeniem finansowania Strategii ZIT, jak również wskazanych w niej projektów, jest opinia właściwej IZ.

Inne instrumenty terytorialne – IIT

- **Główny cel:** wspieranie władz lokalnych w budowaniu potencjału administracyjnego oraz współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi oraz w razie potrzeby z innymi jst, dla rozwiązywania problemów o charakterze lokalnym, wykorzystywania lokalnych potencjałów i szans rozwojowych oraz tworzenia przewag konkurencyjnych.

- **Obszar wsparcia:**

Obligatoryjnie na poziomie regionalnym:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją;
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie wskazano MOF oraz nie objęto instrumentem ZIT;

Fakultatywnie na poziomie regionalnym:

- obszary strategicznej interwencji o znaczeniu regionalnym;
 - Inne obszary dla, których przygotowano wymagane dokumenty strategiczne, np. strategię rozwoju gminy lub Gminny Program Rewitalizacji.
- Szeroki zakres tematyczny wsparcia określony we właściwej strategii (CP 1-5 oraz CP6), **w szczególności dedykowany rewitalizacji.**

Wszystkie dokumenty muszą wypełniać wymagania wynikające dla strategii terytorialnej z art. 29 rozporządzenia ogólnego

Warunki wdrażania IIT w Polsce

1. Zawarcie stosownych zapisów w programie, spełniających wymogi KE oraz zgodnych z zapisami UP

Program regionalny musi wskazywać priorytet (lub priorytety) oraz działanie (lub działania), w ramach których przewidziana jest realizacja instrumentu IIT oraz określić fundusze i alokację na realizację IIT.

W programie powinien być również wskazany szczegółowy zakres zadań podmiotów realizujących IIT związanych z przygotowaniem Strategii IIT i wyborem projektów.

2. Przygotowanie i przyjęcie Strategii IIT

- Podstawowym dokumentem realizacji działań realizowanych jest Strategia IIT, która pełni rolę strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego. Strategia IIT przygotowana przez partnerstwo jest musi zostać przyjęta przez jedną z form prawnych współpracy tych samorządów przewidzianych w tzw. ustawach samorządowych (podobnie jak w przypadku ZIT).
- Strategia IIT musi zawierać minimum wskazany dla strategii terytorialnych w art. 29 rozporządzenia ogólnego oraz, tak samo jak w przypadku Strategii ZIT, **listę projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami.**
- **GPR będą obligatoryjnie pełnić funkcję Strategii IIT w przypadku finansowania przewidzianych w nich działań ze środków polityki spójności.** Ponieważ GPR jest sporządzany w procesie partycypacyjnym wystarczy uzupełnić go o opis partnerskiego procesu konsultacji, o którym mowa powyżej, by spełniał warunki strategii terytorialnej.

RLKS w perspektywie 2014-2020

Instrument fakultatywny w polityce spójności i WPRyb, obowiązkowy w WPR

Jedno- lub wielofunduszowe lokalne strategie rozwoju: EFRR i EFS (RPO), EFRROW (PROW), EFMR (PO RYBY)

Realizacja w ramach LGD działań rozwojowych z udziałem społeczności lokalnych, odpowiadających na miejscowe potrzeby – ważne podejście oddolne w realizacji LSR

RLKS na obszarach miejskich, wiejskich oraz na obszarach rybackich i akwakultury

RPO: formuła bezpośrednia w woj. kujawsko-pomorskim i podlaskim; formuła pośrednia na Śląsku

Wdrażanie w CT9 RPO – możliwy szerszy zakres tematyczny

RLKS w perspektywie 2021-2027

- Kontynuacja instrumentu znanego z obecnej perspektywy – niobowiązkowy w PS
- Wielofunduszowość RLKS – opcjonalna
- Możliwość ustalenia funduszu wiodącego w ramach LSR
- Woj. kujawsko-pomorskie i podlaskie zdecydowane na kontynuację – inne regiony rozważają RLKS
- Warunki realizacji RLKS:

Przygotowanie
przez LGD
**lokalnej
strategii
rozwoju**

**Realizacja
projektów
RPO głównie
w CP4-CP5
- możliwy
szerszy zakres**

**Zakres
tematyczny**
zgodnie z LSR
(projekty małej
skali)

**Finansowanie
projektów**
z EFRR, EFRROW,
z EFS + (ważna
realizacja celów
funduszu)

MINISTERSTWO FUNDUSZY
I POLITYKI REGIONALNEJ

[www.gov.pl/web/
fundusze-regiony](http://www.gov.pl/web/fundusze-regiony)

Dziękuję za uwagę

[@MFIPR_GOV_PL](https://twitter.com/MFIPR_GOV_PL)

**Thank you for your
attention**

[@MinisterstwoFunduszy
iPolitykiRegionalnej](https://www.facebook.com/MinisterstwoFunduszyiPolitykiRegionalnej)

[#wspolna2przez4](https://www.instagram.com/#wspolna2przez4)